

Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research, Vol. 7, Issue 1, 2023, 14-28

Serbest Zaman Doyumunun Davranışsal Niyet Üzerindeki Etkisi: Doğu Karadeniz Bölümü Örneği

Barış HACINEBİOĞLU, Fazıl KAYA

SERBEST ZAMAN DOYUMUNUN DAVRANIŞSAL NİYET ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: DOĞU KARADENİZ BÖLÜMÜ ÖRNEĞİ*

The Effect of Leisure Satisfaction on Behavioral Intention: Example of the Eastern Black Sea Region

ⁱ Barış HACINEBİOĞLU

ⁱⁱ Fazıl KAYA

Journal of Gastronomy and
Travel Research

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'nin Doğu Karadeniz Bölümü'ne seyahat eden yerli turistlerin rekreatif etkinlik deneyimlerinde edindikleri serbest zaman doyumunun davranışsal niyeti üzerindeki etkisinin belirlenmesidir. Serbest zaman doyumunu, bireylerin rekreatif etkinliklerde kazandıkları pozitif hisler ve duygulardan oluşmuş bir kavramdır. Serbest zaman doyumunu, sosyo-ekonomik ve psikolojik değişkenlerden etkilendiği gibi yaşam doyumunu, iş doyumunu ve motivasyon gibi değişkenleri de etkilemektedir. Çalışmada katılımcılara ilişkin verilerin toplanması için nicel araştırma yöntemi kapsamında değerlendirilen anket tekniğinden faydalanılmıştır. Çalışma Doğu Karadeniz destinasyonunu ziyaret eden gönüllü 397 yerli turistle yürütülmüştür. Çalışmada verilere ilişkin geçerlik, güvenirlik, doğrulayıcı faktör analizi ve yapısal eşitlik modellemesi analizleri yapılmıştır. Elde edilen bulgular neticesinde, katılımcıların katıldıkları etkinlik ve faaliyetlerde kazandıkları serbest zaman doyumunun davranışsal niyet üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna ek olarak çalışmada katılımcıların serbest zaman etkinliklerinde yüksek bir doyuma ulaştığı, destinasyonu tekrar ziyaret ve tavsiye etme niyetinde olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Serbest zaman doyumunu, Davranışsal niyet, Doğu Karadeniz Bölümü

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the effect of leisure time satisfaction of domestic tourists visiting the Eastern Black Sea destination on behavioral intention. Leisure time satisfaction is a concept consisting of positive feelings and emotions that individuals gain in their recreational activities. Leisure satisfaction affects many socio-economic and psychological variables and also affects variables such as life satisfaction, job satisfaction and motivation. In the study, the questionnaire technique, which is evaluated within the scope of the quantitative research method, was used in order to measure the experience of the participants within the scope of recreational activities. The study was carried out with 397 domestic tourists who voluntarily visited the Eastern Black Sea destination. As a result of the findings, it was concluded that leisure time satisfaction has a significant effect on behavioural intention. In addition, it was determined that the participants reached a high level of satisfaction in leisure activities and they had the intention to revisit and recommend the destination.

Keywords: Leisure satisfaction, Behavioural intention, Eastern Black Sea Region

Received 21.02. 2022

Accepted 26.03.2023

ⁱ barishacinebioluiletisim@gmail.com

ⁱⁱ fkaya@gumushane.edu.tr

10.32958/gastoria.1254348

* Bu makale, 2021 yılı Ağustos ayında Gümüşhane Üniversitesi Lisans Eğitim Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı tarafından kabul edilen "Ekoturizm Kapsamında Yürütülen Rekreatif Faaliyetlerden Elde Edilen Serbest Zaman Doyumunun Davranışsal Niyete Etkisi: Doğu Karadeniz Örneği" başlıklı Yüksek Lisans tezinden türetilmiştir.

GİRİŞ

Toplumların yaşam standartlarıyla doğru orantılı olarak gelişen serbest zaman kavramı, her ne kadar modern toplum insanı için atfedilse de aslında insanoğlunun tarihsel serüveninde hep var olan bir olgu olarak görülebilir (Gülbahçe, 1996). Serbest zaman, bireyin çalışma ve temel ihtiyaçlar gibi zorunlu haller dışında inisiyatifinin kendisinde olduğu (Sabbag ve Aksoy, 2011; Maditinos, Papadopoulos ve Prats, 2014) ve kültürel, fiziksel, sosyal (Yılmaz, 1989), zihinsel, sportif, sanatsal ve estetik gelişimine (Karaküçük, 2008) katkı sağlayan faaliyetlerin gerçekleştiği bir zaman dilimi olarak (Türker, Ölçer ve Aydın, 2016) ifade edilmektedir. Serbest zaman etkinliklerinden hissedilen memnuniyet, bireyin psikolojik ve zihinsel sağlığını korumakta ve yaşam standartlarını yükseltmektedir (Doğan, Elçi ve Gürbüz, 2019).

Serbest zaman kullanımı özellikle çalışan bireyler için çalışma şartlarının istenmeyen etkilerinden kurtulmak ve toplumsal bütünleşmeyi sağlamak amacıyla gün geçtikçe artan bir yaşam hakkı olarak görülmektedir (Mutlu vd., 2011). Serbest zaman içerik ve türüne göre farklılık gösterse de bir gruba üye olma, fiziksel ve bilişsel gelişim, ifade özgürlüğü yaratma gibi önemli ihtiyaçları tatmin etme açısından ve bireylerin gündelik yaşamdan kaçışında önemli rol oynamaktadır (Ardahan ve Lapa, 2010; Demir, Yeşiltepe ve Demir, 2013). Serbest zamanın bu denli önemli bir zaman dilimi olarak görüldüğü günümüzde, bireylerin memnun edici sonuçlara ulaşması açısından oldukça önemlidir. Bu da doğal olarak serbest zaman doyumu kavramının üzerinde durulmasına yol açmıştır (Demir ve Demir, 2014).

Alan yazında serbest zaman doyumu kavramına ilişkin farklı yaklaşımların olduğu bilinmektedir. Bireyden bireye farklılık gösteren serbest zaman doyumu, demografik, sosyo-kültürel, ekonomik ve psikolojik gibi faktörlere göre değişkenlik gösterebilmektedir (Iso-Ahola ve Weissinger, 1990; Wang, 2008; Demir ve Demir, 2014). Serbest zaman doyumu, serbest zaman etkinliklerinde ulaşılan pozitif duygu ve hislerden oluşmaktadır (Beard ve Ragheb, 1980). Başka bir ifade ile serbest zaman doyumu, bireylerin etkinliklerden beklentileri ile çıktıkları arasında kurduğu bağ (Chun vd., 2012) ve etkinlikler sonrasında bireyde ortaya çıkan olumlu veya olumsuz duygular toplamıdır (Güngörmüş, 2007; Kılıç, 2016). Ardahan ve Lapa'ya (2010) göre ise serbest zaman doyumu, çevresel baskılara ayak uydurmadan, bireyin geleceğe yönelik yeni adımlar atabilmesi, sağlık, sosyal, kültürel, sportif veya sanatsal yönden azimli olarak, kâr amacı gütmeyen memnuniyet, eğlence, sağlık, huzur duygusu kazanmak için aktif ve pasif olarak katıldığı etkinliklerden istek ve beklentilerinin karşılanmasıdır.

Serbest zaman üzerine yapılan alan yazın taramasında, kavramın çeşitli değişkenlerle ilişkili olduğuna dair birçok çalışmaya rastlanılmıştır. Serbest zaman doyumu; yaşam kalitesi (Iwasaki, 2007; Lloyd ve Auld, 2002; Ngai, 2005), iş tatmin düzeyi, psikoloji, sağlık (Pearson, 1998), iş yükü (Pearson, 2008), kişilik özellikleri (Hou, Tu ve Yang, 2007), mutluluk (Lu ve Hu, 2005; Gürbüz vd., 2020), meslek farklılıkları (Kabanoff, 1982), demografik özellikler (Ardahan ve Lapa, 2010), davranışsal niyet (Birinci ve Güçer, 2019; Li vd., 2020) gibi değişkenlerle açıklanmaya çalışılmıştır. Çeşitli başlıklarda ele alınan serbest zaman doyum kavramının, bireyin davranışsal niyeti üzerinde etkisini ölçen çalışmaların ise sınırlı kaldığı anlaşılmıştır.

Davranışsal niyet, bireyin gelecekteki eylemlerine ilişkin olumlu ve olumsuz öznel yargısı olarak adlandırılmaktadır. Davranışsal niyet bir ziyaretçinin memnun kaldığı yeri, etkinliği, alanı ve mekânı tekrar ziyaret etmesi ve tavsiye etmesini içermektedir (Li vd., 2020). Planlı davranış teorisi bağlamında, bir etkinlik sonucunda elde edilen doyum bireyin tekrar ziyaretini ve tavsiye etme istekliliğini artırmaktadır. Bir davranışa ilişkin güçlü bir motivasyon bireyin gelecek kararlarını da şekillendirebilmektedir (Burnkrant ve Sawyer, 1983; Ayhan, 2022). Riddick ve Stewart'a (1994) göre bireyler, etkinliklerde elde edilen serbest zaman doyumuna bağlı olarak benzer aktivitelere katılım göstermeye devam etmesi yönünde bir eğilim göstermektedir. Losier, Bourque ve

Serbest Zaman Doyumunun Davranışsal Niyet Üzerindeki Etkisi: Doğu Karadeniz Bölümü Örneği

Bariş HACINEBİOĞLU, Fazıl KAYA

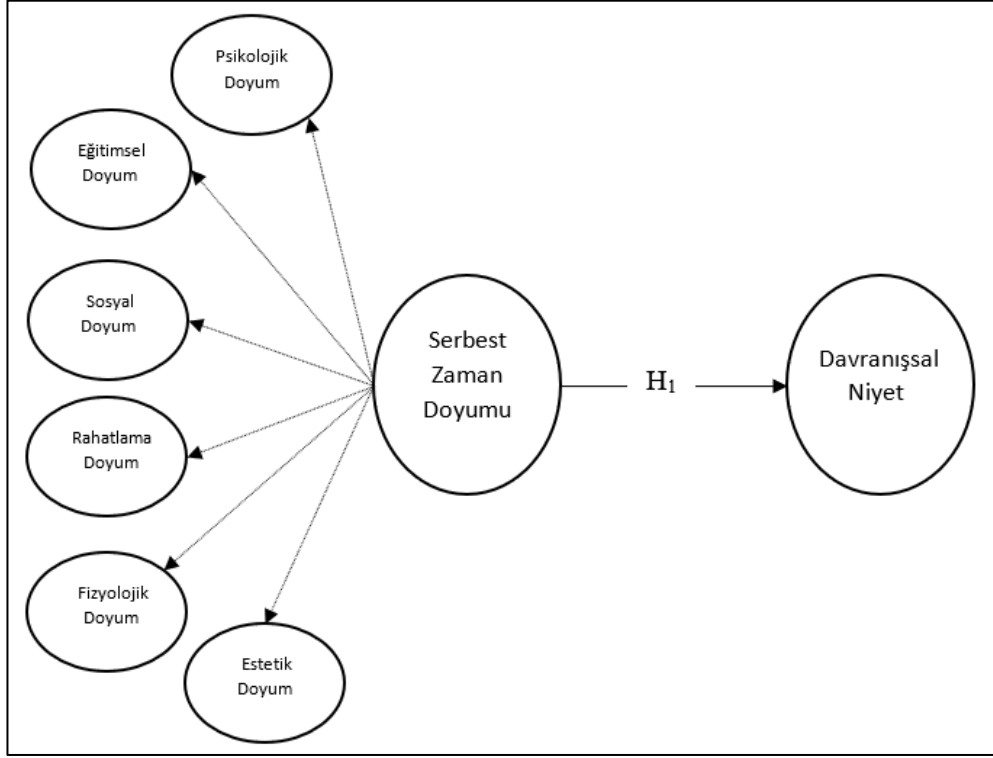
Vallerand'a (1993) göre serbest zaman doyumunun yüksek olması, serbest zaman katılımını artırmaktadır. Bu durum da bireylerin aynı destinasyonu tekrar ziyaret etme olasılığını artırmakta ve destinasyonu yakın çevresine tavsiye etmesine neden olmaktadır. Bireylerin edindiği olumlu duygular, ziyaretlerin tekrarlanması ve potansiyel turistler için yol gösterici olabilmektedir (Yoon ve Uysal, 2005; Chen ve Tsai 2007). Birinci ve Güçer (2019) tarafından yapılan bir çalışmada, serbest zaman tatmini/doyumunun davranışsal niyeti açıkladığı tespit edilmiştir. Zhang ve Zhao (2017) tarafından yapılan çalışmada ise, etkinlik deneyim değeri ile tekrar ziyaret etme istekliliği arasında pozitif bir ilişki saptanmıştır. Buradan hareketle çalışmanın temel problemini "Doğu Karadeniz destinasyonunu ziyaret eden yerli turistlerin serbest zaman etkinliklerinden edindikleri doyumun davranış niyetini nasıl etkilemektedir?" sorusu oluşturmaktadır Bireylerin serbest zaman etkinliklerinde ne derece doyum aldığını, beklentilerini karşıladığı ve mutlu olduğunu ölçmek, etkinliğin planlaması ve çeşitlenmesi açısından da önem arz etmektedir (Karlı vd., 2008). Tüketicilerin sergilemiş olduğu davranışları tahmin etmek, eğilimlerini bilmek işletmelerin planlama ve uygulama işlemlerine yardımcı olmaktadır (Demir, 2010). Bir turizm destinasyonunun pozitif yönde ivme alarak gelişebilmesi için ziyaretlerin tekrar sıklığı ve çevreye tavsiye edilmesi önemli bir faktördür (İlban, Bezirgan ve Çolakoğlu, 2016).

Bu çalışmada, Doğu Karadeniz Bölümü'nü ziyaret eden turistlerin rekreatif etkinliklerde edindikleri serbest zaman doyumunu ile davranışsal niyetleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Ekoturizm alanlarında yapılan rekreatif faaliyetlerden elde edilen serbest zaman doyumunun davranışsal niyet üzerine olan etkilerinin belirlendiği bu çalışmanın, alan yazına katkı sağlama ve yerli yazındaki boşluğu doldurma bir diğer alt amaçları arasındadır. Bu kapsamda ele alınan çalışmanın; destinasyonda çalışma yapan araştırmacılar, akademisyenler, peyzaj planlayıcıları, turizm planlayıcıları, özel sektör yöneticileri, girişimciler ve katılımcılar için yol gösterici nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın Modeli ve Hipotezi

Alan yazında yer alan çalışmalar ve bulgular, bu çalışmaya önemli bir dayanak oluşturmaktadır. Serbest zaman doyumunu, bireyin etkinlikler sonucunda psikolojik ve fiziksel rahatlaması olarak değerlendirilmektedir (Demir ve Demir, 2014). Serbest zaman doyumunda rekreatif etkinliklerin önemi büyüktür. Bireyler çeşitli etkinliklere (sportif, sanatsal, kültürel vb.) katılarak serbest zamanlarını etkili, eğitici, eğlenceli ve mutlu geçirebilirler. Bireyler serbest zaman etkinliklerinden aldıkları hazzı tekrar yaşama duygusuyla katılım göstermektedir (Demiral, 2018). Birey etkinlik deneyimine ilişkin kazanımlarının olumlu olması halinde içsel bir doyuma ulaşır. Bu da bireyin katılım gösterdiği etkinlik deneyimini tekrar yaşama veya benzer etkinliklere yönelmeyi sağlar (Gökçe, 2008). Buradan hareketle, çalışmada serbest zaman doyumunu ve davranışsal niyet ilişkisi bağlamında bir model geliştirilmiştir.

H_1 : Katılımcıların serbest zaman doyumunu, davranışsal niyet üzerinde anlamlı ve pozitif bir etkiye sahiptir.

Şekil 1: Araştırma Modeli

METODOLOJİ

Doğu Karadeniz Bölümü'nü ziyaret eden yerli turistlerin serbest zaman doyumu ve davranışsal niyetleri arasındaki etkiyi belirlemek üzere yürütülen bu çalışma, nicel araştırma yöntemine dayanmaktadır. Bu iki değişken arasındaki ilişkiyi incelemek üzere ilişki modelini kullanarak gerçekleştirilmiştir (Karasar, 2005).

Çalışmada katılımcıların görüşlerine ilişkin verilerin toplanması amacıyla nicel araştırma yöntemi kapsamında değerlendirilen anket tekniğinden faydalanılmıştır. Anketin uygulanabilmesi için, Gümüşhane Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu onayına sunulmuş ve 28/12/2020 tarihli E.62541516 sayılı etik kurulu izni alınmıştır. Anket formu iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda katılımcıların demografik bilgi ve destinasyon ziyaretlerine ilişkin sorular, ikinci kısımda ise katılımcıların serbest zaman deneyimlerini ölçmeye ilişkin maddeler yer almaktadır. Çalışma ölçeği, "Serbest Zaman Doyumu" ve "Davranışsal Niyet" ölçekleri üzerine oluşturulmuştur. Serbest zaman doyumu ölçeği, Beard ve Raghed (1980) tarafından altı (psikolojik, eğitim, sosyal, rahatlama, fizyolojik ve estetik) boyutlu olarak geliştirilmiş, Karlı ve arkadaşları (2008) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek, 39 maddeli olarak geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmıştır. Davranışsal niyet ölçeği, Lee (2009) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek toplam 5 madden oluşmaktadır. Ölçekler, likert türü 5'li aralıkta (1=kesinlikle katılmıyorum, 2=katılmıyorum, 3=ne katılıyorum ne katılmıyorum, 4=katılıyorum ve 5=kesinlikle katılıyorum) oluşturulmuştur. Bu çalışmada, serbest zaman doyumu ölçeğinin güvenilirlik düzeyi (Cronbach's Alpha değeri) 0,961 ve davranışsal niyet ölçeğinin güvenilirlik düzeyi (Cronbach's Alpha değeri) ise 0,840 çıkmıştır.

Çalışmanın evrenini, Doğu Karadeniz Bölümü'nü (Giresun, Ordu, Trabzon, Rize, Artvin, Gümüşhane ve Bayburt) ziyaret eden yerli turistler oluşturmaktadır. 2019 yılı itibarıyla Doğu Karadeniz Bölümü'nü ziyaret eden yerli turist sayısı 7 milyon civarındadır (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2020). Destinasyonu ziyaret eden bütün turistlere ulaşmanın zaman ve maliyet açısından

Serbest Zaman Doyumunun Davranışsal Niyet Üzerindeki Etkisi: Doğu Karadeniz Bölümü Örneği

Barış HACİNEBİOĞLU, Fazıl KAYA

pek mümkün olmadığında örneklem yoluna gidilmiştir. Çalışmalarda, geniş sayıdaki evren kümesinin yerine, daha az sayılara kısıtlanmış örneklem vasıtasıyla genellemesi sağlanabilir (Ural ve Kılıç, 2006). Evren büyüklüğünün 1000 ve üzeri olduğu durumlarda yaklaşık olarak 380 örneklem sayısına ulaşılması varsayımı (Altunışık vd., 2012) da göz önünde tutularak 07.01.2021 ile 21.01.2021 tarihleri arasında 429 anket toplanmıştır. Anketlerden eksik veya hatalı olanlar çıkarılmasıyla toplamda 397 anket çalışmaya dâhil edilmiştir.

Çalışmada elde edilen verilere ilişkin SPSS ve AMOS paket programıyla çeşitli analizler yapılmıştır. Verilere ilişkin yapılan geçerlilik ve güvenilirlik analizlerinin kabul edilebilir değer arasında yer alması itibarıyla diğer analizlere geçilmiştir. Çalışma kapsamında doğrulayıcı faktör analizi ve yapısal model analizi yapılarak elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde katılımcıların demografik bilgiler ile seyahat durumlarına ilişkin frekans analizi, ölçüm modeline ilişkin DFA ve yapısal eşitlik modellemesi analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

Demografik Analizler

Katılımcılara ilişkin bilgiler incelendiğinde, katılımcıların ağırlıklı olarak kadın (54,2), Bekar (67,8), 25-34 yaş (50,4) aralığında ve ön lisans/lisans mezunu (71,0) olduğu belirlenmiştir. Buna ek olarak katılımcıların 2000-3999 ₺ arası gelire sahip ve özel sektör çalışanı olduğu tespit edilmiştir (Bkz. Tablo 1).

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Bilgilerine İlişkin Frekans Dağılımı

	n	%		n	%
Yaş			Eğitim Durumu		
18-24	107	27	İlköğretim	9	2,3
25-34	200	50,4	Ortaöğretim	81	20,4
35-44	53	13,4	Ön Lisans / Lisans	282	71
45-54	21	5,3	Lisansüstü	25	6,3
55-64	13	3,3	Gelir Durumu (TL)		
65+	3	0,8	2000'den az	105	26,4
Meslek Durumu			2000 – 3999	198	49,9
Kamu	60	15,1	4000 – 5999	65	16,4
Özel Sektör	206	51,9	6000+	29	7,3
Ev Hanımı	29	7,3	Cinsiyet		
Emekli	14	3,5	Kadın	215	54,2
Öğrenci	79	19,9	Erkek	182	45,8
Diğer	9	2,3	Medeni Durum		
			Evli	128	32,2
			Bekâr	269	67,8

Katılımcıların Doğu Karadeniz Bölümü seyahatleri boyunca aktif katılım gösterdikleri rekreatif etkinlikler incelendiğinde; doğa yürüyüşü etkinlik katılımının oldukça yüksek olduğu, bunu sırasıyla yayla etkinlikleri, bisiklet gezileri, mağara gezileri etkinliğinin geldiği görülmektedir. Doğu Karadeniz Bölümü'nün coğrafya yapısı göz önüne alındığında, bu tarz etkinliklerin rağbet görülmesi beklenen bir durumdur. Yine coğrafyanın özelliklerinden kaynaklı yamaç paraşütü, safari gezileri ve profesyonellik isteyen avcılık etkinliklerinin sınırlı kaldığı ileri sürülebilir (Bkz. Tablo 2).

Serbest Zaman Doyumunun Davranışsal Niyet Üzerindeki Etkisi: Doğu Karadeniz Bölümü Örneği

Bariş HACINEBİOĞLU, Fazıl KAYA

Tablo 2: Katılımcıların Rekreatif Etkinliklere Katılım Durumları

Rekreatif Etkinlikler	Katıldım	Katılmadım	Katılım Oranı (%)
Doğa Yürüyüşü	332	65	83,6
Yayla Etkinlikleri	331	66	83,4
Bisiklet Gezileri	289	108	72,8
Mağara Gezileri	266	131	67,0
Doğa Fotoğrafçılığı	240	157	60,5
Atlı Doğa Yürüyüşü	219	178	55,2
Akarsu Sporları	217	180	54,7
Çiftlik Yaşamı	205	192	51,6
Kış Sporları ve Dağcılık	180	217	45,3
Yaban Hayatı Gezileri	152	245	38,2
Kamp ve Karavan	143	254	36,0
Kuş Gözlemciliği	141	256	35,5
Avcılık Faaliyetleri	109	288	27,5
Safari Gezileri	104	293	26,2
Yamaç Paraşütü	102	295	25,7

Ölçeklere İlişkin Analizler

Normal Dağılım Analizi

Ölçeklerin analiz edilme sürecinden önce, yapılan önermelerle alakalı analizlerin yapılabilmesi, analizlerin çalışma doğrultusunda seçilmesi, istatistiksel olarak elde edilen verilerin ilk önce normal dağılım göstermesiyle mümkündür. Normal dağılım yapabilmek adına çok sayıda test yapmak mümkündür. Birçok test yapılsa dahi genel hatlarda yapılan çalışmalarda ulaşılan verilerin çarpıklık (Skewness) ve yığılma (Kurtosis) kat sayıları baz alınarak karar verilmektedir (Altunışık vd., 2012). Çarpıklık, bir örneklemdaki verilerin dağılımının asimetrik endeksini göstermekte ve çarpıklık indeksi için 3,0'dan küçük değerler kabul görmektedir. Yığılma ise dağılımın sivrilik ve basıklık indeksini ifade etmekte ve yığılma indeksi için 3,0'den küçük değerler kabul edilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2001; Weston ve Gore, 2006). Model kapsamında serbest zaman doyumu ve davranışsal niyet ölçeğini oluşturan önermelere ilişkin yapılan normal dağılım analizinde, sonuçların kabul edilebilir değer aralığında olduğu, verilerin normal dağılım gösterdiği gözlemlenmiştir.

DFA (Doğrulayıcı Faktör Analizi) Analizleri

Çalışmada, ölçeklerin faktör yüklerinin ve yapı geçerliliğinin sağlanması amacıyla doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi, analiz sürecinden önce tanımlaması ve sınırlandırılması yapılmış bir yapının, model bazında doğrulanmasını ya da doğrulanmamasını test eden bir analizdir. Kısaca, bir ölçek geliştirmekle beraber o ölçeğin geçerlilik durumunun olumlu yönde sağlanması amacıyla kullanılmaktadır (Karagöz, 2016).

Serbest zaman doyumu ölçeğine yönelik 1. ve 2. düzey DFA, davranışsal niyet ölçeğine ilişkin ise 1. düzey DFA uygulanmıştır. Serbest zaman doyumu ölçeği üzerinden bazı nedensel ilişkiler anlamlı çıkmamış, anlamlı bulunmayan ilişkiler ve χ^2 değerini yükselten 8 madde modelden çıkartılarak, model kabul edilebilir uyum indeksi değerleri içerisine getirilmiştir. Dolayısıyla serbest zaman doyumu ölçeği 31 maddeye indirilmiştir. Serbest zaman doyumu ölçeğinin çalışma modeline

Serbest Zaman Doyumunun Davranışsal Niyet Üzerindeki Etkisi: Doğu Karadeniz Bölümü Örneği

Bariş HACINEBİOĞLU, Fazıl KAYA

uygunluğuna ilişkin 1. düzey doğrulayıcı faktör analizi uyum indeksi değerleri ve aritmetik ortalamalar tabloda verilmiştir (Bkz. Tablo 3).

Tablo 3: Serbest Zaman Doyumu 1. Düzey DFA Sonuçları

Boyutlar ve Maddeler	\bar{X}	γ	T	P
			Değerleri	Değerleri
Eğitim				
S9- Rekreatif faaliyetler yeni beceriler öğrenmem de beni cesaretlendiriyor.	4,38	0,659	11,946	0,01
S10- Rekreatif faaliyetler çevremde olanlar hakkında bilgimi artırıyor.	4,38	0,657	11,902	0,01
S13- Rekreatif faaliyetler kendimi tanımam da bana yardımcı oluyor.	4,33	0,653	11,861	0,01
S14- Rekreatif faaliyetler çevremi ve diğer insanları tanımamda bana yardımcı oluyor.	4,29	0,634	11,56	0,01
S15- Rekreatif faaliyetler genel olarak toplumu tanımamda bana yardımcı oluyor.	4,31	0,669	λ 1'e sabit	0,01
Sosyal				
S18- Rekreatif faaliyetler düşünce, duygu veya fiziki yeteneklerimi diğer insanlara göstermeme imkân veriyor.	4,30	0,637	12,322	0,01
S20- Rekreatif faaliyetler diğer insanlarla sıkı ilişkiler kurmam da bana yardımcı oluyor.	4,33	0,674	12,417	0,01
S21- Rekreatif faaliyetlere başka insanlarla gruplar içinde olabildiğim için katılıyorum.	4,21	0,640	12,43	0,01
S22- Rekreatif faaliyetler esnasında tanıştığım insanlar arkadaş canlısıdır.	4,29	0,708	13,798	0,01
S23- Rekreatif faaliyetlerde eğlenceli insanlarla bir araya geliyorum.	4,31	0,664	12,905	0,01
S24- Rekreatif faaliyetlere katılmaktan hoşlanan insanlarla bir araya geliyorum.	4,36	0,656	12,737	0,01
S25- Rekreatif faaliyetleri birlikte yaptığım insanlara karşı güçlü bağlılık hissi duyuyorum.	4,31	0,736	λ 1'e sabit	0,01
Rahatlama				
S26- Rekreatif faaliyetler rahatlama yardımcı oluyor.	4,42	0,698	12,378	0,01
S27- Rekreatif faaliyetler stresten kurtulmaya sebep oluyor.	4,45	0,689	12,238	0,01
S28- Rekreatif faaliyetler kendimi duygusal olarak iyi hissetmeme yardımcı oluyor.	4,41	0,677	12,043	0,01
S29- Rekreatif faaliyetlere katılıyorum çünkü hoşlanıyorum.	4,44	0,699	λ 1'e sabit	0,01
Fizyolojik				
S31- Rekreatif faaliyetlerde fiziksel sağlığımı arttıranları tercih ediyorum.	4,33	0,704	13,703	0,01
S32- Beni fiziksel olarak yenileyen (tazeleyen) serbest zaman aktiviteleri yapıyorum.	4,37	0,701	13,653	0,01
S33- Rekreatif faaliyetler sağlıklı kalmama yardımcı oluyor.	4,37	0,717	13,971	0,01
S34- Rekreatif faaliyetler kilomu kontrol etmemde bana yardımcı oluyor.	4,25	0,703	13,678	0,01

Serbest Zaman Doyumunun Davranışsal Niyet Üzerindeki Etkisi: Doğu Karadeniz Bölümü Örneği

Bariş HACINEBİOĞLU, Fazıl KAYA

S35- Rekreatif faaliyetler enerji düzeyimi korumamda bana yardımcı oluyor.	4,35	0,735	λ 1'e sabit	0,01
Psikolojik				
S1- Rekreatif faaliyetleri özgürce seçerim.	4,46	0,661	12,534	0,01
S3- Rekreatif faaliyetlere katılmaktan hoşlanıyorum.	4,47	0,715	λ 1'e sabit	0,01
S4- Rekreatif faaliyetler özgüvenimi geliştiriyor.	4,37	0,721	13,66	0,01
S5- Rekreatif faaliyetler bana başarı hissi veriyor.	4,36	0,706	13,372	0,01
S6- Rekreatif faaliyetlerde birçok yetenek ve kabiliyetimi kullanıyorum.	4,37	0,704	13,344	0,01
S7- Rekreatif faaliyetler de kendimi tamamen aktiviteye veriyorum.	4,39	0,662	12,543	0,01
Estetik				
S36- Rekreatif faaliyet alanları/yerleri ilgi çekicidir.	4,39	0,678	12,279	0,01
S37- Rekreatif faaliyet alanları/yerleri güzel yerlerdir.	4,37	0,683	12,356	0,01
S38- Rekreatif faaliyet alanları/yerleri iyi tasarlanmıştır.	4,25	0,691	12,494	0,01
S39- Rekreatif faaliyet alanları/yerleri hoşuma giden yerlerdir.	4,37	0,705	λ 1'e sabit	0,01
Model Uyum Ölçütleri				
	χ^2/df	RMSEA	GFI	CFI
Kabul değerleri	≤ 5	$<,08$	$\geq,85$	$\geq,90$
Ölçüm modeli	2,371	0,59	0,865	0,907

Serbest zaman doyum ölçeğine ilişkin yapılan 2. düzey DFA sonuçlarına göre, faktör yükleri 0,87-0,98 arasında bir dağılım göstermektedir. Bu değerler kabul edilebilir bir aralıktadır. Modelin uyum ölçütleri; CMIN/DF ($x^2:df$) =2,447 RMSEA=0,60 CFI=0,900 ve GFI=0,855 şeklindedir. Çıkan uyum ölçütleri, Hooper (2008) tarafından kabul edilen değerler aralığındadır (Bkz. Tablo 4).

Tablo 4: Serbest Zaman Doyum 2. Düzey DFA Sonuçları

Boyular	T		P		Cronbach		
	\bar{X}	γ	Değerleri	Değerleri	α	CR	AVE
Psikolojik	4,41	0,925	11,946	0,01	0,849	0,80	0,58
Eğitim	4,34	0,977	11,854	0,01	0,786	0,70	0,53
Sosyal	4,30	0,921	12,562	0,01	0,852	0,74	0,62
Rahatlama	4,43	0,874	11,528	0,01	0,785	0,77	0,46
Fizyolojik	4,33	0,936	12,745	0,01	0,837	0,84	0,51
Estetik	4,35	0,886	11,719	0,01	0,784	0,78	0,48
Model Uyum Ölçütleri							
	χ^2/df	RMSEA	GFI	CFI			
Kabul değerleri	≤ 5	$<,08$	$\geq,85$	$\geq,90$			
Ölçüm modeli	2,447	0,60	0,90	0,855			

Davranışsal niyet DFA sonuçlarına göre, faktör yükleri 0,607-0,791 arasında olup, ulaşılan değerler kabul edilebilir aralıktadır. Modelin uyum ölçütlerine bakıldığında; CMIN/DF ($x^2:df$)

Serbest Zaman Doyumunun Davranışsal Niyet Üzerindeki Etkisi: Doğu Karadeniz Bölümü Örneği

Bariş HACINEBİOĞLU, Fazıl KAYA

=2,577 RMSEA=0,63 CFI=0,994 ve GFI=0,992 değerleri aralığında olduğu görülebilir. Çıkan uyum ölçütleri, Hooper (2008) tarafından ortaya konulan değer aralığındadır (Bkz. Tablo 4).

Tablo 5: Davranışsal Niyet 1. Düzey DFA Sonuçları

Davranışsal Niyet ve Maddeleri	\bar{x}	γ	T Değerleri	P Değerleri	Cronbach α	CR	AVE
S40- Kendimi, Doğu Karadeniz Bölümü'ne sadık bir ziyaretçi olarak görürüm.	4,44	0,774	11,946	0,01			
S41- İlerleyen zamanlarda ki seyahatlerimde Doğu Karadeniz Bölümü ilk tercihim olur.	4,34	0,607	11,902	0,01	0,840	0,84	0,52
S42- Doğu Karadeniz Bölümü'nü ziyaret etmeleri için aile, arkadaş yakın çevreme tavsiye ederim.	4,50	0,791	11,861	0,01			
S43- Doğu Karadeniz Bölümü hakkında çevremdeki kişilere tavsiyelerim olumlu yönde olacaktır.	4,46	0,644	11,56	0,01			
S44- Doğu Karadeniz Bölümü'nü tekrar ziyaret etmeyi düşünüyorum.	4,44	0,783	λ 1'e sabit	0,01			
Model Uyum Ölçütleri							
	χ^2/df	RMSEA	GFI	CFI			
Kabul değerleri	≤ 5	$<,08$	$\geq .85$	$\geq .90$			
Ölçüm modeli	0,63	0,63	0,992	0,994			

Serbest Zaman Doyumunun Davranışsal Niyet Üzerindeki Etkisi: Doğu Karadeniz Bölümü Örneği

Bariş HACINEBİOĞLU, Fazıl KAYA

Çalışmada oluşturulan modelin güvenilirlik ve geçerlilik testleri uygulanmıştır. Bu kapsamda, Cronbach Alfa (α), yapı ve ayırt edici geçerlilikleri incelenmiştir. Ölçeklerin tümünün Cronbach's Alpha değerleri 0,70'den yüksektir. Buna göre ölçeklerin güvenilir olduğu ifade edilebilir. Ölçeklerin yapı geçerliliği için yakınsak ve ayırt edici geçerliliğin sağlanması gerekmektedir. Yakınsak geçerlilik için faktör yüklerinin 0,60 ve üzeri, AVE değerlerinin 0,50 ve üzeri, CR değerinin de 0,70 ve üzerin olması gerekmektedir (Hair vd., 2017). AVE değerleri açısından rahatlama ve estetik boyutlarının 0,50 değeri altında kalmasına rağmen CR değerleri kabul sınırın üzerinden çıkması ve faktör yüklerinin 0,50'dan yüksek olduğu durumlarda, yapının yakınsak geçerliliği kabul edilmektedir (Çalık vd., 2013).

Son olarak modelin ayırt edici geçerliliği için AVE değeri karekökünün diğer faktörler arasındaki korelasyonlar incelenmiştir. Faktörler arasındaki korelasyonların AVE değer karekökünün ve aynı zamanda 0,50 değerinin altında çıkmaması veya faktörler arasında korelasyonların 0,80 değerinden küçük olması gerekmektedir (Fornel ve Larcker, 1981). Ölçekler arasındaki korelasyonların büyük bir kısmının AVE'lerin köklerinden daha düşük çıktığı, ancak AVE değerinden daha yüksek ölçeklerin ise korelasyonlarının kabule edilebilir değerler arasındadır. Bu değerler sonucunda ölçeğin ayırt edicilik geçerliliğinin sağlandığı söylenebilir.

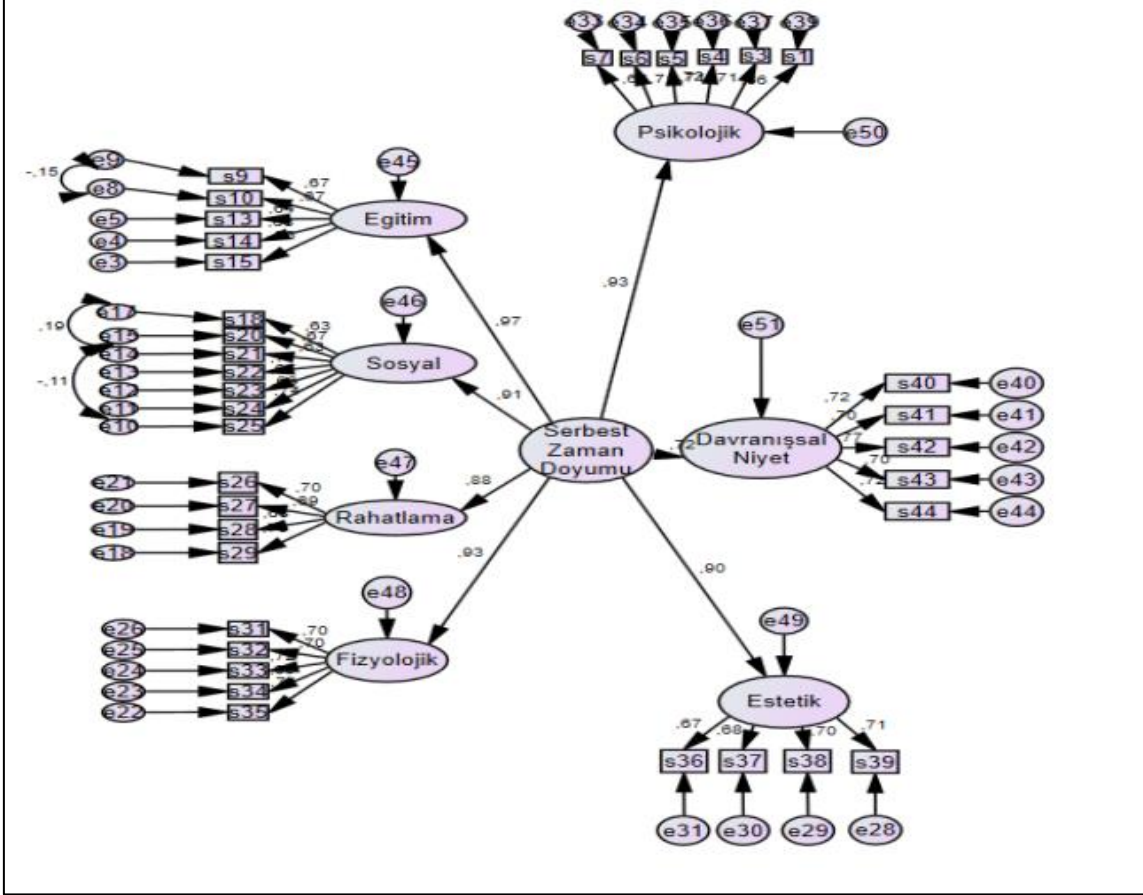
Yapısal Model Analizi

Serbest zaman doyumunun davranışsal niyet üzerine etkisini ölçen modelin analiz sonuçlarına göre, modelin uyum ölçütleri $CMIN/DF (x^2:df) = 2,498$ $RMSEA = 0,62$ $CFI = 0,910$ ve $GFI = 0,851$ değerleri aralığındır. Modelin uyum ölçütleri, Hooper (2008) tarafından ortaya konulan değerler içerisinde olduğu ve dolayısıyla iyi bir uyum ölçütlerine sahip olduğu söylenebilir.

Serbest Zaman Doyumunun Davranışsal Niyet Üzerindeki Etkisi: Doğu Karadeniz Bölümü Örneği

Bariş HACINEBİOĞLU, Fazıl KAYA

Şekil 2: Yapısal Eşitlik Modellemesi

Yapısal model test analizi sonucunda, H_1 hipotezi kabul edilmiştir. Analiz sonuçları doğrultusunda serbest zaman doyumunun davranışsal niyet üzerinden anlamlı bir etkiye sahip olduğu gözlemlenebilir ($\beta= 0,72, p<0,01$) (Bkz. Tablo 6).

Tablo 6: Yapısal Model Analiz Sonucu

	P	T	P	Karar
	Değeri	Değeri	Değeri	
Davranışsal Niyet <--- Serbest Zaman Doyumu	0,719	10,480	0,01	Kabul
Model Uyum Ölçütleri				
	χ^2/df	RMSEA	GFI	CFI
Kabul değerleri	≤ 5	$<,08$	$\geq,85$	$\geq,90$
Ölçüm modeli	0,63	0,63	0,992	0,994

Serbest Zaman Doyumunun Davranışsal Niyet Üzerindeki Etkisi: Doğu Karadeniz Bölümü Örneği

Bariş HACINEBİOĞLU, Fazıl KAYA

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bazı çalışmalarda farklı değişkenlerle beraber serbest zaman doyumunun davranışsal niyet üzerine etkisinin ölçülmesine rağmen, sadece iki kavramın ilişkisini birlikte inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Çalışmada, Doğu Karadeniz Bölümü'nü ziyaret eden yerli turistlerin, doğa temalı yürütülen rekreatif faaliyetlerden elde edilen serbest zaman doyumunun davranışsal niyet üzerine etkisinin olup olmadığı araştırılmıştır. Elde edilen sonuca göre, serbest zaman doyumunun davranışsal niyet üzerinde etkili olduğuna ulaşılmıştır ($\beta=0,72$, $p<0,01$). Buna göre, Doğu Karadeniz Bölümü'nü ziyaret eden yerli turistlerin elde ettikleri serbest zaman doyumunu davranışsal niyeti açıklamada oldukça etkili bir faktör olduğu söylenebilir. Anderson (1994) tarafından davranışsal niyet, “*doyum sürecinin bir çıktısı*” olarak tanımlanması, serbest zaman doyumunu ve davranışsal niyet ilişkisini ortaya koyma açısından önemlidir. Bunu destekler şekilde Wang'ın (2008) “*serbest zaman doyumunun bireyin seçimlerine göre yön verebilir*” ifadesi, serbest zaman doyumunun davranışsal niyet üzerinde ne denli etkili olduğunu göstermektedir. Mevcut çalışmada, serbest zaman doyumunu ile davranışsal niyet ilişkisinde pozitif bir etkinin olduğu tespit edilmiştir. Çalışma sonucu, önerilen teorik modeli desteklediği söylenebilir. Dolayısıyla, alan yazında var olan araştırma sonuçlarıyla (Zhang ve Zhao, 2017; Birinci ve Güçer, 2019; Li vd., 2020) benzer sonuçlar üretmiştir.

Serbest zaman bireylerin gündelik yaşamdan kaçışında önemli bir zaman dilimi olarak görülmektedir (Ardahan ve Lapa, 2010; Demir vd., 2013). Bu kaçışların olumlu ve tatmin edici deneyimlerle sonuçlanması arzu edilmektedir (Demir ve Demir, 2014). Çalışmada da katılımcıların deneyimlerinde istenilen düzeyde bir doyuma ulaşıldığı (serbest zaman doyumunu $\bar{x}=4,36$). ve destinasyon hakkında olumlu bir izlenime sahip olduğu (davranışsal niyet $\bar{x}=4,44$) saptanmıştır. Doğu Karadeniz Bölümü'nde sunulan etkinliklerden katılımcıların oldukça memnun kaldıkları söylenebilir. Bölgede etkinlik cazibesinin sürdürülebilir kılınması oldukça önemlidir.

Çalışmanın bulgularından bir diğeri ise, katılımcıların aktif içinde yer aldığı etkinliklere ilişkin dağılımlardır. Doğu Karadeniz Bölümü doğası ile öne çıkan bir destinasyondur. Bölgede çok sayıda doğa temalı etkinlik düzenlenmektedir. Bunlar turistlerin talebinde önemli bir çekim gücü oluşturmaktadır (Kaya ve Yıldırım, 2020). Çalışmada da katılımcılar doğa yürüyüşü başta olmak üzere çeşitli etkinliklere katılım göstermiştir. Bireylerin serbest zamanlarında fiziksel ve ruhsal yenilenme ve gündelik yaşamdan kaçma (Ardahan ve Lapa, 2010, Demir vd., 2013) istekleri göz önüne alındığında, bu gibi etkinliklerin yeri tartışılmaz. Bu bilgiler ışığında destinasyon yönetimleri tarafından turistlerin profiline uygun etkinliklerin düzenlenmesi ve var olan etkinliklerin sürdürülebilir kılınması gerekmektedir.

Bütün çalışmalarda olduğu gibi bu çalışmada da bazı kısıtlılıklar söz konusu olmuştur. Saha çalışması COVID-19 pandemi sürecinde gerçekleşmiş ve anketler çevrim içi ortamda katılımcılar tarafından doldurulmuştur. Bu durumdan kaynaklı olarak, ziyaretçilerle yüz yüze görüşme fırsatı oluşamamıştır. Katılımcıların görüşleri sahadan ziyade tur firmalarının müşteri veri tabanlarında kayıtlı kişilerle gerçeklemiştir. Dolayısıyla katılımcıların seyahat zaman periyotları farklılık göstereceğinden dolayı, sonuçları etkilediği düşünülebilir.

Sonuç olarak bu çalışmada serbest zaman doyumunun davranışsal niyete etkisi ölçülmüştür. Doğu Karadeniz Bölümü'ne olan talebin yoğunlaştığı göz önüne alındığında, rekreatif etkinliklerde turist deneyimleriyle ilgili çalışmalara odaklanılması, bu alana katkı sağlayacaktır. Ayrıca gelecek çalışmalarda demografik değişkenlerin serbest zaman doyumunu ve davranışsal niyete aracılık etkisini ölçen çalışmalara yönelmesi, alan yazın tartışmalarına fayda sağlayacaktır.

Serbest Zaman Doyumunun Davranışsal Niyet Üzerindeki Etkisi: Doğu Karadeniz Bölümü Örneği

Bariş HACINEBİOĞLU, Fazıl KAYA

KAYNAKÇA

- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2012). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. (7. Baskı). Adapazarı: Sakarya Yayıncılık.
- Anderson, E. W. (1994). Cross-category variation in customer satisfaction and retention. *Marketing Letters*. 5(1), 19-30.
- Ardahan, F. ve Lapa, T.Y. (2010). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman tatmin düzeylerinin cinsiyete ve gelire göre incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*. 21(4), 129-136.
- Ayhan, C. (2022). *Serbest zaman ilgilenimi, rekreasyonel akış deneyimi, rekreasyonel fayda ve serbest zaman tatminin tekrar katılım niyeti üzerine etkisi*. (Yayınlanmış Doktora Tezi). Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sakarya.
- Beard, J.G. ve Ragheb, M.G. (1980). Measuring leisure satisfaction. *Journal of Leisure Research*. 12(1) 20-33.
- Birinci, M. C. ve Güçer, E. (2019). Boş zaman motivasyonu ve davranışsal niyet ilişkisinde boş zaman tatminin aracılık etkisi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*. 7 (3), 1626-1639.
- Burnkrant, R. E. ve Sawyer, A. G. (1983). Effects of involvement and message content on information-processing intensity. (RJ Harris, Ed). *Information processing research in advertising*. Hillsdale NJ: Lawrence Erlbaum Associates. 43-64.
- Chen, C. ve Tsai, D.C. (2007). How destination image and evaluative factors affect behavioral intentions? *Tourism Management*. 28(4), 1115- 1122.
- Chun, S., Lee, Y., Kim, B. ve Heo, J. (2012). The contribution of leisure participation and leisure satisfaction to stress-related growth. *Leisure Sciences*. 34(5), 436- 449.
- Çalık, M., Altunışık, R. ve Sütütemiz, N. (2013). Bütünleşik pazarlama iletişimi, marka performansı ve pazar performansı ilişkisinin incelenmesi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*. 9(19), 137-162.
- Demir, M. ve Demir, Ş.Ş. (2014). İşgörenlerin serbest zaman gereksinimi ve serbest zaman doyumunu etkileyen faktörler. *İşletme ve İktisat Çalışmalar Dergisi*. 2(3), 74-84.
- Demir, Ş.Ş. (2010). *Turizmde tüketici davranışları modelini oluşturan aşamalar arasındaki ilişki: Turistler üzerine bir araştırma* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Demir, Ş.Ş., Yeşiltepe, B. ve Demir, M. (2013). Kamu kurumu ile otel yöneticilerinin serbest zaman algılaması ve değerlendirmesine yönelik bir karşılaştırma. *Akademik Bakış Dergisi*. 39, 1-17.
- Demiral, S. (2018). *Açık alan rekreasyonuna katılan bireylerin serbest zaman tatmin düzeylerinin incelenmesi: Şavşat-Karagöl örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Batman Üniversitesi, Batman.
- Doğan, M., Elçi, G. ve Gürbüz, B. (2019). Serbest zaman doyumunu, serbest zamanda sıkılma algısı ve iş tatmini ilişkisi: Akademisyenler üzerine bir araştırma. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 17(1),154-164.
- Fornell, C. ve Larcker, D.F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50.
- Gökçe, H., (2008). *Serbest zaman doyumunun yaşam doyumunu ve sosyo demografik değişkenler açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Gülbağçe, Ö. (1996). *Boş zamanları değerlendirme alışkanlıkları: Türkiye örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Güngörmüş, H.A. (2007). *Özel sağlık-spor merkezlerinden hizmet alan bireyleri rekreasyonel egzersize güdüleyen faktörler* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Serbest Zaman Doyumunun Davranışsal Niyet Üzerindeki Etkisi: Doğu Karadeniz Bölümü Örneği

Bariş HACINEBİOĞLU, Fazıl KAYA

Gürbüz, P. G., Tez, Ö. Y. ve Esentaş, M. (2020). Serbest zaman doyumunun mutluluk üzerindeki etkisinde cinsiyetin düzenleyici rolü. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(4). 283-296.

Hair Jr, J.F., Sarstedt, M., Ringle, C. M. ve Gudergan, S.P. (2017). *Advanced issues in partial least squares structural equation modelling*. sage publications.

Hooper, D., Coughlan, J. ve Mullen, M. (2008). Structural equation modelling: Guidelines for determining model fit. *The Electronic Journal of Business Research Methods*. 6(1), 53- 60.

Hou, J.J, Tu, H.H. ve Yang, M.F. (2007). Agreeableness and leisure satisfaction in the context of online games. *Social Behavior and Personality*, 35(10), 1379-1384.

Iso-Ahola, S.E. ve Weissinger, E. (1990). Perceptions of boredom in leisure: Conceptualization, reliability, and validity of the leisure boredom scale. *Journal of Leisure Research*, 22, 1-17.

Iwasaki, Y. (2007). Leisure and quality of life in an international and multicultural context: What are major pathways linking leisure to quality of life? *Social Indicators Research*, 82, 233-264.

İlban, M. O., Bezirgân, M. ve Çolakoğlu, F. (2016). Termal otellerde algılanan hizmet kalitesi, memnuniyet ve davranışsal niyetler arasındaki ilişkilerin incelenmesi: Edremit örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 27(2), 181-194.

Kabanoff, B. (1982). Occupational and sex differences in leisure needs and leisure satisfaction. *Journal of Occupational Behavior*. 3, 233-245.

Karagöz, Y. (2016). *SPSS 23 ve AMOS 23 uygulamalı istatistiksel analizler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Karaküçük, S. (2008). *Rekreasyon boş zamanları değerlendirme*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Karasar, B. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Karlı, Ü., Polat, E., Yılmaz, B. ve Koçak, S. (2008). Serbest zaman tatmin ölçeğinin (sztö-uzun versiyon) geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 19(2), 80-91.

Kılıç, M. (2016). *Gençlik şiddet ve serbest zaman*. İstanbul: Doğu Kütüphanesi Yayınları.

Kültür ve Turizm Bakanlığı (2020). *Turizm İstatistikleri*. Erişim adresi: <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-201126/yillik-bultenler>.

Lee, T. H. (2009). A structural model to examine how destination image, attitude, and motivation affect the future behavior of tourists. *Leisure Sciences*, 31(3), 215-236.

Li, Z., Ge, Y., Su, Z. ve Huang, X. (2020). Audience leisure involvement, satisfaction and behavior intention at the Macau Science Centre. *The electronic Library*.38(2), 383-401

Lloyd, K.M. ve Auld, C.J. (2002). The role of leisure in determining quality of life: Issues of context and measurement. *Social Indicators Research*, 57, 43-71.

Losier, G. F., Bourque, P. E. ve Vallerand, R. J. (1993). A motivational model of leisure participation in the elderly. *The Journal of psychology*, 127(2), 153-170.

Lu, L. ve Hu, CH. (2005). Personality, leisure experiences and happiness. *Journal of Happiness Studies*. 6, 325- 342.

Maditinos, D. I., Papadopoulos, D. ve Prats, L. (2014). The free time allocation and its relationship with the perceived quality of life (QoL) and satisfaction with life (SwL). *Procedia Economics and Finance*. 9, 519-532.

Mutlu İ., Yılmaz B., Güngörmüş H., Sevindi T. ve Gürbüz B. (2011). Bireyleri rekreasyonel amaçlı egzersize motive eden faktörlerin çeşitli değişkenlere göre karşılaştırılması. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*. 13(1), 54-61.

Ngai, V.T. (2005). Leisure satisfaction and quality of life in Macao, China. *Leisure Studies*. 24(2), 195-207.

Pearson, Q. M. (1998). Job satisfaction, leisure satisfaction, and psychological health. *The Career Development Quarterly*. 46(4), 416-426.

Serbest Zaman Doyumunun Davranışsal Niyet Üzerindeki Etkisi: Doğu Karadeniz Bölümü Örneği

Bariş HACINEBİOĞLU, Fazıl KAYA

Pearson, Q.M. (2008). Role overload, job satisfaction, leisure satisfaction, and psychological health among employed women. *Journal of Counselling and Development*. 86, 57-63.

Pratminingsih, S.A., Rudatin, C.L. ve Rimenta, T. (2014). Roles of motivation and destination image in predicting tourist revisit intention: A case Bandung-Indonesia. *International Journal of Innovation Management and Technology*. 5(1), 19-24.

Riddick, C.C. ve Stewart, D.G. (1994). An examination of the life satisfaction and importance of leisure in the lives of older female retirees: A comparison of blacks to whites. *Journal of Leisure Research*. 26(1), 75-87.

Sabbağ Ç. ve Aksoy E. (2011). Üniversite öğrencileri ve çalışanların boş zaman etkinlikleri: Adıyaman örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 4, 10-23.

Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2001). *SAS for windows workbook for Tabachnick and Fidell using multivariate statistics*. Allyn and Bacon.

Türker, N., Ölçer, H. ve Aydın, A. (2016). Yerel halkın serbest zaman değerlendirme alışkanlıkları: Safranbolu Örneği. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 6(1). 49-62.

Ural, A. ve Kılıç, İ. (2006). Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi. Ankara: Detay Yayıncılık.

Wang, C. C. (2008). *Leisure participation, leisure motivation, and life satisfaction for elders in public senior resident homes in Taiwan*. University of the Incarnate Word.

Weston, R. ve Gore Jr, P. A. (2006). A brief guide to structural equation modeling. *The Counseling Psychologist*. 34(5), 719-751.

Yılmaz, B. (1989). Boş zaman ve halk kütüphanesi: Kavramsal bir yaklaşım. *Türk Kütüphaneciliği*. 3(4), 200-206.

Yoon, Y. ve Uysal, M. (2005). An examination of the effects of motivation and satisfaction on destination loyalty: A structural model. *Tourism Management*. 26(1), 45-56.

Yurcu, G. (2017). Kamu ve özel sektör çalışanlarının rekreatif faaliyet katılımı sonucu sağlık algıları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 10(4), 942- 951.

Zhang, H.X. ve Zhao, J.L. (2017). Factor analysis of the positive impact of leisure sports participation motivation and experience value on the willingness to revisit of holiday visitors in the pearl river Delta. *Journal of Guangzhou Institute of Physical Education*. 37(2), 57-62.